

omnes in Christi sanguine sudores mystice demonstrantur; nam sanguis ad Martyres, et sanguineus sudor ad ceteros electos et iustos convenientius adaptari potest.

DOMINICA I. QUADRAGESIMAE

Ratio incisionis.

TERTIA ratio est incisionis. Alios quoque duos aspectus habuit Filius Dei Christus. Primum ad omnes mortales culpas; secundum ad omnes infirmitates nostras. Ex hoc duplice aspectu tantum in anima sua dolebat, quot et quantae erant mortales culpae, per quas praescindebantur membra eius ab eo, et quot et quantae erant infirmitates mentales et corporales suorum pretiosorum membrorum. Et de hoc duplicitate dolore, Ierem. ait: *Foris interficit gladius*, scilicet, mortalis culpae membra Christi praescindentis, *et domi mors similis est*, videlicet, cuiuslibet infirmitas membrorum quodlibet infirmantis. Stupendum quidem excessum doloris sumit ratio supradicta ex respectu gratiae capitis, quo redemptor et emendator est omnis mali, quod inflictum fuit per peccatum. Ideo sumpsit Iesus haec omnia lamentanda et deploranda ut sua; non quidem ad committendum, quia peccatum non sumpsit, sed ad perfecte solvendum et satisfaciendum, quia ad hoc venit intantum, quod omnium personam induens pro omnibus sa-

tisfecit. Proinde mystice dici potest quod ipse est ille magnus peccator et poenitentiatus pro omnibus et in omnibus, pro cuius poenitentia¹ gaudium est in coelo plusquam super omnibus ordinibus Angelorum, qui digna poenitidine non eguerunt.

FERIA SECUNDA

Ratio deformationis.

TERTIO superadduntur aliae tres rationes. 432. Prima ratio est deformationis. Etiam aliis duos aspectus habebat Christus in anima sua. Primus erat ad animae imaginem; secundus ad animae similitudinem. Proinde videns horrendam deformitatem, quam consequitur anima ex perpetratione mortalis culpae, tantum doluit de illius deformatione, quanta erat nobilitas seu formositas imaginis animae ad imaginem Dei formatae, et quanta erat excellentia similitudinis Dei in illa; unde Ieremias (THREN. IV), admiranter stupefactus in persona Domini, ait: *Denigrata est super carbones facies eorum*, scilicet, quantum ad imaginem et quantum ad similitudinem Quum enim Christus esset legitimus animarum sponsus, perfecte diligens animarum decorum, in doloribus et angustiis suis totum se reliquit, et per cineres malitarum

¹ Peccator, poenitentia et similia verba latissimo et improviso sensu accipienda sunt, ut patet.

nostrarum infudit, ut faceret de se lavacrum ad lavandum et delendum tantam turpitudinem ac maculam peccatorum imaginis et similitudinis animae nostrae. Et quis exprimere posset dolorem animae Christi consipientis horrendam turpitudinem macularum animarum nostrarum?

FERIA TERTIA

Ratio fornicationis spiritualis.

SECUNDA ratio est fornicationis. Duos quoque alios aspectus habebat Christus in anima sua. Primus erat ad amorem quo animas sponsas suas amabat: secundus ad multitudinem animarum suarum, seu sponsarum suarum quas diligebat. Videns igitur Christus quantum animae praeponebant creaturam ipsi omnium creatori, ac per hoc spirituales fornicationes considerans, tantum dolebat, quantum eas sicut sponsus amabat, et quot erant animae fornicantes; unde Ierem. iii, in persona Christi sponsi earum inquit: *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis.* Considera per exemplum, si quidam Rex, magnus et totus forma decorus et in omnibus donis et gratiis completissimus, circuisset mare et aridam pro una sibi acquirenda sposa, ac reginam nobilissimam constituisse, et illa in oculis suis quemdam ribaldum et leprosum acciperet et amaret, et de stercoribus totam suam faciem deturparet, et sic diceret sponso suo: de-

oscular me, quia in alia forma me habere non poteris; nil esset dolor illius sponsi, respectu illius doloris Christi propter maculas suae sponsae cum diabolo fornicantis, et turpissimam sponso Deo mentis faciem ostendentis.

FERIA IV. QUAT. TEMP. QUADRAG.

Ratio contritionis.

TERTIA ratio est contritionis. Duos alios aspectus habuit in mente Iesus. Primum ad magnitudinem peccatorum; secundum ad multitudinem eorum. Ex hoc dupli aspectu in mente sua tantum dolebat de offenditionibus damnandorum, quantum erat peccatorum multitudo. Proinde Ier. Thren. ii, ait: *Magna est velut mare contritio tua.* Nam magnum est in quantitate, et multum in guttarum numerositate. Et si unius mortalis culpea tanta gravitas est, quanta erit tunc omnium simul? Ad quamlibet enim mortalem culpam dolor suus habuit respectum singularem. Praeterea quum ipse venerit gratiae regni reparator, et culpa mortalium, quantum in se est, totum regnum gratiae debeat, hinc est quod totum quodlibet mortale horrere habuit, et pro eo dolere, quantum magnitudo et multitudine peccatorum mortalium regnum gratiae debeat, et quum ipse secundum suum esse, quasi totaliter gratia videatur; non enim conceptus est naturali opere, sed divino spiramine. Hinc est, quod

habuit horrere culpam, sicut destructivam totaliter sui esse, et suae intentionis in assumptione humanae naturae. Item quum ipse venerit ut solutor omnium debitorum nostrorum, et ut liberator ab aeternis poenis, ideo ut nos de omnibus liberaret, pro qualibet mortali culpa tantum dolorem habuit, quod dolorem divinae iustitiae exolveret correspondentem: hoc siquidem requirebat divinae iustitiae inflexibilis rectitudo, et ipsius Redemptoris in ratione satisfaciendi integerrima plenitudo, ut sic nihil remaneret a divina misericordia, ac per hoc utraque honoraretur in sua excellentia.

FERIA QUINTA

Aliae tres rationes. Prima ratio, seu privationis.

PRIMA ratio est privationis. Duos quoque alias aspectus habuit in mente Christus. Primum ad gloriam beatorum; secundum ad durabilitatem eorum. Tantum ergo doluit Dominus noster Iesus Christus aspiciendo omnes, qui propter peccatum exules erant a gloria Paradisi, quantum erat bonum regni gloriae quod amittebant, et quantum duratura erat talis eius privatio quam incurrebant. Proinde Ambros. ait: Tristis erat, et hoc propter primum, et tristis videbatur, et hoc propter secundum, non pro sua Passione, sed pro nostra dispersione. O inaestimabilis amor Christi! Considera cum quanto affectu propter nos inimicos suos

sibi totis viribus repugnantes, sine sua utilitate tot et talia tolerando currebat ad crucem! Ideo Luc. xii, ait: *Baptismo habeo baptizari, et quomodo coarctor usque dum perficiatur!*

436. Secunda ratio est obligationis; aliosque duos aspectus habuit Christus Filius Dei. Primus erat ad supplicia damnatorum; secundus ad odium inter Deum et peccatores dammandos irrevocabiliter generatum; quia tantum in mente doluit pro aeternaliter cruciandis, quantum erant tormenta, quibus erant aeternaliter cruciandi, et quantum erat odium inter Deum et eos aeternaliter generatum. Hinc Ierem. iii, in persona Domini, ait: *In tenebrosis collocavit me;* ecce primum: *quasi mortuos sempiternos;* ecce secundum.

437. Tertia ratio est abbreviationis. Alios insuper duos aspectus habuit in mente sua Christus. Primum ad meritum suae sanctissimae Passionis; secundum ad fructum suae sanctissimae Crucis; propter quod tantum in mente sua doluit, quod non potuit in perpetuum cruciari, quantum intelligebat se dolendo mereri, et quantum cognoscebat suum meritum in fructu augmentari. Proinde dolendo per aliquem modum, quod non potuit aeternaliter cruciari, meruit apud Patrem, tamquam si fuisset aeternaliter cruciatus. Ideo Is. lxx, ipse ait: *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit.* Ergo ut acquireret nobis suam gloriam sempiternam in Deo, Deum constituendo, per voluntatem et desiderium dilatabat totam vitam suam ad quoddam vivere infinitum, et ad tolerantiam

infinitae maneriei mortis communicando se totum ad quamlibet praedictarum viginti quatuor rationum, et ad obiectum cuiuscumque mortalis culpae, ut suo aeterno Patri perfectius satisfaceret; et cuiuscumque peccatoris, ut nos perfectius cum Deo pacificaret; et cuiuscumque coronae, ut nobis eam perfectius fabricaret: sed et Pater suus aeternus suam dilatatam et infinitam voluntatem, ac si opere perfecisset, plenissime acceptavit ad omne id, et ad quantum voluntas eius dilatabatur.

438. In his duodecim rationibus duplicatis praedictis clarescere potest, quod pro qualibet ratione Crux Christi tam immensi doloris fuit, ut per eam apud intellectum humanum multiplicantur poenae infinitarum manerierum mortis.

FERIA VI. QUAT. TEMP. QUADRG.

Solvitur prima obiectio circa mentalem crucem Christi.

TRIA autem obisci possunt, quod mentalis Crux Christi non sic fuit immensi doloris.

440. Primo obicitur, quod Christus tam aperte etclare intelligebat quaslibet rationes, propter quas peccatores in aeternum periclitantur, multaque alia a Deo permitta, propter quae mens eius, sicut dictum est, cruciabatur, quod non debebat mens illius a paterna voluntate in aliquo discordare. Nam manifestum est quod omnes coelestes cives

voluntati divinae in omnibus sunt conformes, sed et Christus viator et comprehensor erat, ex quo patet quod amplius quam ceteri beati divinae voluntati conformis esse debebat.

441. Ad quod dicendum, quod voluntas Christi duo habuit obiecta. Primum erat divinitas Dei, secundum erat sensualitas sui; secundum primum obiectum conformabatur beneplacito Dei; attamen pars eius voluntatis, quae convertebatur ad sensualitatem illius, tristabatur et gaudebat amplius, et minus secundum sapientiam suam, iuxta proportionem obiectorum et aspectuum, ad quos mens sua convertebatur. Praeterea etiam dici potest, quod Pater aeternus hoc volebat, videlicet, quod Filius suus doloribus, repleretur, atque doleret, quomodo et quantum ipse dolebat de his quae in gloriam divinae iustitiae vertebantur; nam in quantum erat homo, per doloris patientiam merebatur; nam ipse non ob aliam causam carnem nostram assumpserat, nisi ut debita nostra solveret, merita nobis acquereret, et praemia aeternae gloriae largiretur.

SABBATO QUAT. TEMP. QUADRG.

Solvitur secunda obiectio circa mentalem crucem Christi.

SECUNDO autem obisci potest, quod huiusmodi Christi dolores de quibus praedictum est, exurgent et multiplicantur in poena infinitarum manerierum mortis. Sed Christus, nisi semel non

poterat mori; et de necessitate sequitur propter duodecim duplicas rationes praedictas, quod praedicti dolores debebant eum in momento, et subito interficere, nec maiorem poenam quam mortem poterat sustentare.

443. Ad hoc dicendum est quod homo ex dolore mori non potest, nisi dolor communicetur sensibus corporis, et eius partibus sensitivis. Sed Christus ita realiter praedominabatur inenarrabilibus doloribus suis, quod non permittebat eos communicare sensibus sui corporis, nec parti alicui sensitivae, ita, quod ante tempus ab eo praordinatum possent illum corporali vita privare. Erat nihilominus in potentia animae Christi virtus tanta atque potestas, et dominium liberi arbitrii tenendi omnes suas potentias fixas in continua adhaerentia omnium supradictorum aspectuum, et obiectorum, quantum requirebat rigor divinae iustitiae, et rectitudi virtutum mentis sua, et reatus culpae, et malitia nostra.

444. Insuper tertio dici potest, quod homo ex vario respectu saepe de eadem re laetatur, et contrastatur, sicut patet, v. g., de filio cuiusdam rationabilis patris sacram religionem intrante. Nam talis pater secundum sensualitatem tristatur, quod dilectus filius suus a se recedat, et ab eo taliter separetur; attamen virtuose laetatur quia videt illum dicatum servitio Dei. Igitur si virtuosus vir ex eadem re dolere potest, et gaudere, et sensibus sui corporis et partibus sensitivis ex diverso respectu communicare dolorem, et gaudium, sequitur ergo, quod ex eadem re homo plus et minus

gaudere potest. Quanto ergo plus Dominus Jesus in virtutibus summis de eadem re poterat vario ex respectu amplius, vel minus dolere, atque etiam in summo gaudere? Unde etiam secundum August., lib. de spiritu, et anima, ait, quod anima dupliciter consideratur. Uno modo, ut anima; et sic habet relationem ad membra quae vivificat, et hoc Christus patiebatur; alio modo consideratur ut spiritus, et sic fruebatur, nec dolebat.

DOMINICA II. QUADRAGESIMAE

Solvitur obiectio tertia circa mentalem crucem Christi.

TERTIO obiecti potest, ut in Christo homine praecognitio humanae salutis quam sequi praevidebat ex sua morte, et supernae restauratio, scilicet, civitatis, et acceleratio resurrectionis tertia die, et acceptatio voluntatis paterna, necnon honor praedicandus in populo charitatis suae, debuerunt minuere Christi dolorem in eius mente, et sic non tam immense dolere.

446. Ad quod dicendum quod omnia ista debuerunt ei augere dolorem; quum enim haec omnia ex suo dolore debuerit Christus assumere, et tantum debuit sibi divina sapientia infundere, quantum sufficiebat ad supradicta omnia conquirienda. Praeterea, si non fuissent de sua morte tales gratiae

subsecutae, numquam voluisse non tantum dolorem solum, sed etiam nihil dolorabile sustinere. Proinde quanto videbat vicinus resurrectionem suam instare, tanto novit, quod pro passibilis vitae tempore, et maxime passionis illatae ampliorem oportuit angustiam sustinere, seu assumere, ut posset illorum dolorum a divina iustitia mensuram immeasurabilem adimplere. Et quia, sicut ex dictis circa principium huius sermonis patet, dolor in amore commensuratur, ut quantus est amor alii-
cuius, tantus sit dolor de illius offensa, et Christus unione divina inaestimabiliter Deum amaret; hoc ipso, inquantum passibilis erat, habuit dolere; ita absque mensura amabat; unde ad intelligendum causam huius immensurabilitatis imaginare, si esset unus Deus infiniti doloris, sicut est unus Deus infiniti amoris; et ille Deus uniretur Christo, scilicet, personali unione, et sibi dolores infunderet; cogita quantum doleret. Sic aliquid videri potest, quomodo dolores Christi inaestimabiles extiterunt.

FERIA SECUNDA

Distinguenda in passione Christi. Pati Christi et pati nostrum.

VERUMTAMEN circa hoc advertendum est, secundum Alex. de Ales in III, quod tria fuerunt in Domino nostro Iesu Christo, scilicet, corpus, anima,

et divinitas. Primo corpus, quod fuit passibile simpliciter; secundo anima quae erat impassibilis simpliciter, tamen erat passibilis secundum quid, unde secundum Damasc.: Anima impassibilis existens, corpore inciso, ipsa condolet, et compatitur non incisa; tertio divinitas, quae erat incompassibilis, et impassibilis, unde Damasc.: Divinitas incompassibilis existens corpori Christi, non est compassa; sicut sole superlucente in ligno, si securis incidat lignum, incisibilis et impassibilis remanet sol.

448. Insuper est notandum, quod differentia est inter pati Christi, et pati nostrum. Nam, secundum Hilar. x de Trinitate: Est pati ex infirmitate, et est pati ex potestate; qui enim patitur, et non potest prohibere passionem, patitur ex infirmitate, qui autem prohibere potest, patitur ex virtute. Unde Damasc. ait: Passus est Unigenitus Deus omnes incurentes in se passionum nostrarum infirmitates; sed passus est virtute naturae suae, sicut et virtute naturae suae natus est; nostrum autem pati est in infirmitate. Haec Alexand. de Ales. Proinde Is. LIU, ait de Christo Iesu: *Oblatus est, quia ipse voluit;* et ad Ephes. v dicitur: *Tradidit semetipsum pro nobis in oblationem:* item Propheta ait, (PSAL. LIII): *Voluntarie sacrificabo tibi;* atque illum quaerentibus se obtulit, dicens: *Ego sum.*

FERIA TERTIA

Abyssus humilitatis in passione Christi. Quadruplex causa passionis dominicae.

SECUNDA pars principalis circa Dominicam Passionem, Contemplemur incomprehensibilem abyssum humilitatis; quia summa Veritas de se per Prophetam subiungit, dicens: *Humiliatus sum nimis*; quasi dicat, excessi in humiliitate; unde Luc. ix dicitur, quod in transfiguratione Domini Iesu apparuerunt Moyses, et Elias, visi in maiestate, et *dicebant excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem*; quia ibi complete ostendit amorem excessivum, quem habebat ad nos, propter quem assumpsit, et sustinuit, non solum excessivum dolorem et poenam, sicut praedictum est; verum etiam excessivam ignominiam, et confusione, sicut nunc dicturi sumus. Nam quod summus Deus tali morte damnatus sit, abyssus fuit stupenda humilitatis. Haec est enim ille excessus, et transgressio de quibus humano generi per Ierem. Thren. iii, Dominus ait: *Recordare paupertatis, et transgressionis meae*; quia eorum memoria stuporem immensae dilectionis Dei erga nos manifeste ingerit menti, ut merito dicat: *Humiliatus sum nimis*. Tanta ergo abyssus humilitatis aliquiliter comprehendendi potest, si consideremus quadruplicem causam Dominicæ Passionis. Primo causam a qua; secundo causam de qua; tertio

causam secundum quam; quarto causam ad quam. Prima causa a qua, est causa efficiens; secunda causa de qua, est causa materialis; tertia causa secundum quam, est causa formalis; quarta causa ad quam, est causa finalis. Consideremus ergo primo circa Dominicam Passionem causam efficientem, secundo causam materialem, tertio causam formalem, quarto causam finalem; et iuxta has quatuor causas, secundum quadruplicem intellectum loquitur Christus, dicens: *humiliatus sum nimis*; et in quolibet articulo huius secundae partis potest esse thema aliud ad loquendum de abysso humilitatis Passionis Christi Iesu.

FERIA QUARTA

Causa efficiens passionis Christi.

PRIMO, inquam, dicit: *Humiliatus sum nimis*, propter causam efficientem. Ut aliquiliter autem intelligas stupendam abyssum humilitatis Passionis Christi, contemplore eius causam efficientem, quae fuit causa suae mortis, et in ea reperties stupendum abyssum opprobriosissimae mortis; et hoc septemplici respectu, seu ex septemplici ratione. Primo ratione religionis; secundo ratione perfectio- nis; tertio ratione cognitionis; quarto ratione unionis; quinto ratione sollicitudinis; sexto ratione in gratitudinis; septimo ratione familiaritatis, et con versationis.

451. Primo, inquam, ratione religionis fuit mors Christi abyssus opprobriosissimae humilitatis; solus enim Iudaicus populus erat in toto orbe terrarum sub cultu unius Dei, atque Dei populus appellatus. Matus enim vituperium est a verum Deum colentibus, quam ab idololatris, et infidelibus pati; ideo in persona Domini ait Prophetam, Psal.: *Amici mei, et proximi mei aduersum me appropinquaverunt et steterunt.* Ait enim *amici mei*, scilicet, propter cultum unius Dei, et *proximi mei*, quia ex semine Abrahae, *adversum me appropinquaverunt*, scilicet, persequendo, et *steterunt*, scilicet, victores, *contra me*, videlicet, crudeliter occidendo.

452. Secundo, ratione perfectionis. Opprobriosius est mala perpeti ab his qui religiosi, et status perfecti et sancti aestimantur, quam a saecularibus, ab ethnicis, et publicanis. Pharisaei autem religiosioris, et perfectioris status aestimabantur in universo populo Dei, et maxime opera illorum mortuus est Christus. Nam Ioann. xviii, interrogante eos Pilato, atque dicente: *Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc?* responderunt, et dixerunt ei: *si non esset hic malefactor, non tibi tradidissentus eum;* quasi dicat, hoc tibi sufficere debet, quod nos, qui sumus tantae auctoritatis et aestimationis, cum tanta solemnitate eum tibi tradimus dignissime morti damnandum, tamquam reum; ut verificetur quod lamentabiliter Oseae vii, Dominus ait: *Ego redemi eos, et ipsi contra me locuti sunt mendacia.*

FERIA QUINTA

Item de causa efficiente passionis Christi.

TERTIO, ratione cognitionis. Evidenter, ceteris partibus, ignominiosius est opprobria pati ab intelligentibus, et peritis, quam ab ignorantibus, et indecoris; quum doctorum et peritorum in malefactis detestatio, et reprobatio fide dignior reputetur. Christus autem a Doctoribus legis, et Scribis voluit reprobari, et condemnari ut, scilicet, fundaret fidem Passionis suae in virtute fidei, atque reprobaret sapientiam huius mundi. Proinde de talibus Doctoribus, et Scribis ignorantibus sapientiam Dei, Psal. cvi, ait: *Turbati sunt, et moti sunt, sicut ebrios*, scilicet, tempore Passionis Iesu Christi; *et omnis sapientia eorum devorata est*, scilicet, ab invidia, et furore. Sed sicut I Cor. 1, Apost. testatur: *Quod stultum est Dei*, scilicet, ignominia mortis Christi, *sapientius est hominibus*; et paulo ante inquit: *Perdam sapientiam sapientum, et prudentiam prudenter reprobabo*, scilicet, per formatam fidem et mysterium crucis.

454. Quarto ratione concordiae, et unionis. Ignominiosius est quidem concorditer a toto populo crucifigi, quam si solum a quibusdam cum discordia plurimorum; quum nequitas delinquentis causa sit, et videatur ab omnibus manifesta, et clara, quod nulla possit tergiversatione celari, vel excusari, et defendi. In Christi quidem necem consenserunt, id

est, corruerunt mares, et feminae. Mares quidem, scilicet, Iudei et Gentiles, et ex utrisque maiores, et minores, docti atque ignari, religiosi et saeculares. Primo enim fuerunt domestici, id est, affines, ut Iudas, et Iudei: unde Zach. xiii in persona Domini ait: *His plagatus sum in domo eorum, qui me diligebant*, id est, qui me diligere debebant. Secundo fuerunt ibi extranei, id est, Gentiles, et milites, et Romani: ideo in persona Domini Propheta ait, Psal. lxxii: *Quoniam alieni insurrexerunt adversum me; et fortis exquisierunt animam meam, et non proposuerunt Deum in conspectu suo*; et iterum ait alibi, Psal. ii: *Quare fremuerunt gentes*, etc. Tertio fuerunt ibi nobiles, et magnates, id est, Herodes, et Pilatus; unde Psal.: *Astiterunt Reges terrae, et Principes convenerunt in unum adversus Dominum, et adversus Christum eius*. Quarto fuerunt ibi servi, et ignobiles; unde Iob iii in persona Domini ait: *Fili stultorum, et ignobilium, et in terra penitus non parentes; nunc autem in eorum canticum versus sum, et factus sum eis proverbiu*m. Quinto fuerunt ibidem Pontifices, Scribae, et Pharisei; unde Ioann. xi, ait: *Collegerunt Pontifices, et Pharisei concilium adversus Iesum*. Sexto ibidem saeculares, et laici; unde Ioann. xix, dicitur: *Tolle, tolle, crucifice eum*; verba autem erant turbae, et populi minoris. Septimo ibidem fuerunt mulieres, sicut patet in accusantibus Petrum, ut patet Matth. xvi. Hi omnes corde, et ore, et opere contra Christum maligne conati sunt.

FERIA SEXTA

Item de causa efficiente passionis Christi.

QUINTO ratione sollicitudinis, et importunitatis. Quando enim quidam scelestus homo morti adiudicatur, quanto ab omnibus maiori sollicitudine traditur morti, tanto illum extitisse nequioris vitae et graviora scelera perpetrasse indicium est, ac periculosius esse videtur, mortem eius differre.

456. Contemplare igitur, mens devota, quod Dominus Iesus Christus primo media nocte captus est, delusus, et verberatus, impetuoso furore ad domum Annae deductus est, et ibi examinatus a ministro impio, comprehensus, et alapa percussus fuit; secundo, eadem rabie furibunda ad domum Caiphae deductus est, ibique fuit illusus, vultu velatus, facieque consputus, atque morti adiudicatus; tertio, a domo Caiphae ad domum Pilati, eodem impetuoso furore crudeliter traxerunt eum, ubi fuit accusatus, et multipliciter diffamatus, et a Pilato diversimode quaestionatus; quarto, eadem rabie furibunda, et crudelibus modis attractus fuit a domo Pilati ad domum Herodis; ibi extitit veste alba induitus, atque ludibrioso habitu velut stultus; quinto, eisdem crudelibus modis ab Herode ad Pilatum remissus est, et ibi post multas eximias conflictiones extitit denudatus, et flagellatus, et in regali solio derisorie constitutus, spinis atrocissime coronatus, et arundine caput eius percussum; sexto,

iam sic multipliciter cruciatus, et coronatus, populo est praesentatus, atque crucifigi a populo acclamatus, et tandem crucifigi per Pilatum est iudicatus; septimo, tandem ebrio furore ad Calvariae montem deducentes eum crucifixerunt, et occiderunt.

457. Considera ergo, mens devota, quanta sollicitudine, et importunitate, immo quanto impetuoso furore illum nocte media capientes, et hinc inde veluti ludibrii pilam circumrotantes, ante matutinum, ut eum caperent, post matutinum, ut eum occiderent non dormientes, usquequo illud perficerent, infatigabiles extiterunt, ut vix eum per diem medium naturalem vivere passi sint. Ex quibus evidens est quod ex ebrio furore populi Christus crucifixus est: unde Matth. xxvii, dicitur quod populus clamat, *crucifigatur*. Sequitur: *Videns autem Pilatus quod nihil proficeret, scilicet, ad liberandum eum, propter furem populi, lavit manus suas, et tradidit eis Iesum, ut crucifigeretur*; unde Proverb. xxvii: *Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor.*

SABBATO

Item de causa efficiente passionis Christi.

SEXTO ratione ingratitudinis, quum enim multitudo populi cum habitibus cultum religionis, et peritiam legis multa beneficia ab uno suscepit, atque post illa beneficia illi in summo ingratus reperitur; etsi indicium sit, quod populus ille effi-

ciatur ingratitudine plenus; non tamen est absque argumento impietas adversus beneficium, ita quod in eo finaliter reperta sit iniq[ue]itas talis et tanta, quod praeponderanda sit beneficiis ante factis; immo quod a viris magnae vitae, scientiae, atque famae priora beneficia iuste debeant oblivioni tradi.

459. Sic contingit beneficio Christo; nam antiquitus quum Iudaicum populum sibi peculiarem constituisset, ab Aegypti ergastulo, et a servitute Pharaonica liberavit, sicco pede per mare rubrum transduxit, manna coelico in deserto annis quadraginta pavit, legem dedit, et ut tueretur eos, in columna nubis in die, et ignis in nocte, illos praecessit, hostes eorum prostravit, terram optimam eis dedit, Prophetas eis misit, demumque ad omnium complementum ipse carnem de genere eorum assumens, liberator, et salvator eorum venit. Denique post admirandam eius conversationem, post prædicationis instructionem, et illuminationem, daemonum expulsionem, leprosorum atque omnium infirmatum curationem, post mortuorum suscitationem, regni coelorum declarationem, atque Sacramentorum institutionem, manus in eum sacrilegas iniecerunt, flagellaverunt, et tandem sicut maximum malefactorem inter latrones in crucis patibulo crucifixerunt, suspenderunt, et occiderunt. Proinde Prophetæ in persona Domini lamentabiliter ait, Psal. xxxiv: *Retribuebant mihi mala pro bonis; sterilitatem animae meae*; et idem alibi ait, Psal. cviii: *Posuerunt adversum me mala pro bonis, et odium pro dilectione mea*; et iterum idem in-

quit, Psal. xxxvii: *Qui retribuerunt mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem; et Ier. xviii, etiam in persona Domini ait: Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam, id est, proditionem, animae meae? recordare, quia steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, et averterem indignationem tuam ab eis.*

DOMINICA III. QUADRAGESIMAE

Item de causa efficiente passionis Christi.

SEPTIMO ratione familiaritatis; gravius enim et ignominiosius est patia domesticis, et ab amicis, quam ab extraneis, ignotis et inimicis. Audi quid de Christo Prophetae dicant, et considera. Primo, quid de Iuda Propheta in persona Domini inquit, Psal. xl: *Etenim homo pacis meae, in quo speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem.* Secundo, de reliquis Apostolis relinquentibus eum, Is. lxiii, in persona Domini ait: *Torcular ego calcavi solus, et de gentibus non est vir tecum;* et iterum, Psal. lxxxvii: *Elongasti, scilicet, permissive, o Pater aeterne, a me amicum, et proximum, et notos meos a miseria;* et iterum Thren. iv admiranter inquit: *Quomodo dispersi sunt lapides sanctuarii, id est, Apostoli, et discipuli. Et Iob xix: Noti mei, quasi alieni recesserunt a me.* Tertio generaliter de omnibus,

in quibus etiam Dominus miracula fecit, Dan. ix cap. scriptum est: *Occidetur Christus, et non erit ei populus;* et iterum Propheta inquit, Psal. cxli: *Considerabam ad dexteram, et videbam, et non erat qui cognosceret me:* non autem dixit ad sinistram, quia ibi erat Beata Virgo pro peccatoribus orans, secundum Alex. de Ales super Psalterium exponentem hunc versum.

FERIA SECUNDA

De causa materiali passionis Christi.

SECUNDO etiam ait: *Humiliatus sum nimis, scilicet, per causam materialem.* Ut etiam intelligas aliquatenus stupendam abyssum humilitatis Passio- nis Christi, contemplare etiam causam materialem quae stupendo modo aggravat vituperium eius; et hoc maxime ex alia septemplici ratione. Primo ratione nobilis naturae; secundo ratione formae; tertio ratione sapientiae; quarto ratione gratiae; quinto ratione famae; sexto ratione sequelae; septimo ratione gloriae.

462. Primo opprobriosisima fuit mors Christi ratione nobilitatis naturae. Quanto enim homo nobilior est, tanto ignominiosa mors sibi illata vituperabilior, atque opprobriosior reputatur, sicut patet in Rege; sic contingit in Christo qui quem esset magnus in natura, factus est vilissimus in ignominia. Proinde Apocalyps. ii Ioann. ait: *Haec*